

Milý Martine,

Je to téměř k neuvěření, že už uběhlo šedesát let od chvíle, kdy ses objevil – ty rodilý Malostráňák od Vltavy – mezi námi, kolejáky v Zikově ulici 19. Tam totiž bydlelo jádro rodící se skupiny která po studiích odešla spontánně ke Karlu Hubáčkovi do SIALu. Zvláštní bylo, jak se od sebe navzájem lišili rozmanitou náturou a přece vytvořili partu, která začala věci a debaty posunovat kupředu. Ke koležákům, přivandrovalým z českých a moravských provincií, patřil Emil Přikryl z Bílovce se zjevným kreslířským nadáním a jeho spolubydlicí intelektuál Dalibor Vokáč z Plzně a vedle nich vždy elegantní Mirko Baum z Mladé Boleslavi, zahleděný do studia submarín a nebo Jirka Suchomel z Kladna, jehož projekt kulturního centra na Střeleckém ostrově visel na hlavním schodišti fakulty v Zikovce. A nejvyšší patro ovládala marciální postava Standy Švece z valašského Zubří, připomínající Gustava Frištenského a jehož aureola byla podložena oceněním v celosvětové soutěži na vilu v Kalifornii, jurovanou Richardem Neutrou. Do tohoto bzučícího hnízda docházeli i Pražáci – Zdeněk Zavřel, Johny Eisler a k tomu Petr Vaďura , připomínající jezuitského kazatele a samozřejmě i Ty. Sršela z Tebe energie Franty Péráka. Pamatuji si na Tvůj rozkročený postoj, roztřepenou kšticí a vypoulená kukadla : jakobys naznačoval, že na Tebe si nikdo nepřijde. Bylo jasné, že se nebojíš ani čerta, natož komunistických dignitářů Stavební fakulty. Na konci letního semestru jsi vystavil svůj provokativní návrh kulturního domu na Náměstí Republiky – v duchu brutalismu jsi navrhl soustavu robustních betonových trub jako kulturní centrum, které se vznášelo od kapucínského kostela až k Obecnímu domu. Děkan Stašek Ti nadělil kouli a projekt jsi musel předělat, ale od té doby si Tě každý pamatoval. Patřil si i k těm, kteří se ozvali proti tomu nesmyslu, že nám v přednáškách z typologie byla jako vzorný příklad představovány moskevské stalinistické činžáky , zatímco Le Corbusierovy kolektivní domy jako příklad odstrašující...Výstava Apelace, dirigovaná Petrem Vaďurou v rondelu, pak naznačila nové interpretace historie i výhledů do budoucna Tvé generace. A pak jste všichni, oslnění projektem Ještědu a charismatem jeho tvůrce odešli

do Liberce a na Jedlové žili v diasporní komunitě, v níž povstal – v trojici Masák-Eisler-Rajniš –

Obchodní dům 02 – Máj, jako česká reflexe ranného Stirlinga a hnutí high-tech. A krom toho jsi ještě stačil vyhrát prestižní designerskou soutěž na Pneu-lampu v Miláně.

Hubáček ve školce SIALu zajistil unikátní pracovní klima, nemohl Vám však dát dostatečné finanční zabezpečení a Ty jsi ho v rozhovorech přesvědčoval, že ke svobodě je potřeba i peněz.

A tak jsi po ocenění v soutěži na přístav v Západním Berlíně – Tegelu odešel na volnou nohu. Měl jsi totiž více talentů - nejen výtvarný a technický, ale také managerský čich a v jejich kombinaci jsi to dokázal. Dosáhl jsi úspěchu výstavní instalací ve

Vancouveru a půvabnou dětskou ordinací s Alešem Lamrem na Mrázovce. Na přelomu 80-tých a

90-tých let jsem jako člen poroty mohl zblízka sledovat, jak Tvůj návrh na vládní čtvrť v St.Poeltenu upoutal Vittoria Gregottiho a patřil k nejvýše oceněným v konkurenci 160 projektů.

Tím jsi vplul do Sametové revoluce, kde jsi patřil k triumvirátu zakladatelů předsedajících Obci

Architektů s Alenou Šrámkovou a Mirkem Masákem, a brzy se stal i profesorem UMPRUM.

Tam jsi radikálně reformoval výuku směrem k praxi a řadou exkurzí rozšiřoval studentům rozhled.

Mladí Ti pak doslova „zobali z ruky“ nejen v Praze, ale i v Liberci a v Brně. A v A.D. Studiu, z něhož

se rekrutovala řada skvělých architektů /Prouza, Zima, Fiala aj./ jsi prováděl velké projekty na

Smíchov i jinam. Řadu zajímavých projektů – např. konverzi Zengerovy transformační stanice

na Klárově – zastavila jen zaslepenost a úzkoprsost památkové péče....

Ve zralém věku a po mnoha vandrech po celé zeměkouli jsi dospěl k překvapující proměně – opustil jsi ty všechny avantgardní vize a objevil jsi v přírodě nové kouzlo architektury : „Struktura , která se skládá z množství substruktur, jež se vzájemně ovlivňují, ale

zachovávají si svou vnitřní identitu, která není naplánovaná, ale vzniká interakcí mezi jednotlivými rostlinami : jakýmsi vnitřním jazykem plným tichých not, jak tu pospolitost vytvořit.

Tam se ke mně snesl anděl architektury“, jsi o tom sám napsal.

A od té doby jsi obohatil naši krajinu , ale nejen ji, také Jerusalema , spoustou rozhledů,

postavených s klukovskou radostí tradičními metodami, z nichž můžeme shlížet náš ne vždy k lepšímu se měnící svět.

A kromě inspirativních staveb si nám zanechal ještě něco důležitého – ODVAHU.

Schopnost se nikdy nevzdávat a bojovat za věci, které pokládáme za správné, až do posledního

dechu. Jak kdysi řekl Churchill – „We shall never surrender“ . I za to Ti děkujeme.

Svět Tě již dávno ocenil prestižními cenami – Vídeň Cenou Ernsta Plischkeho /jehož rodina mimochodem pocházela z Liberce/ a Paříž „Global Award for Sustainable Architecture“.

Nyní Tě oceňuje i Obec architektů, kterou jsi v prosinci 1989 zakládal.

BRAVO Martine ! Drž se i nadále!

Vladimír Šlapeta
v říjnu 2025

V Krakově, Muensteru, Praze a v Brně